

2. møde

Tirsdag den 22. december 1981 kl. 13.00

Dagsorden:

- 1) *Eneste behandling af indstilling fra udvalget til prøvelse af valgene.*
- 2) *Valg af præsidium.*
- 3) *Valg af 6 tingsekretærer.*

Meddelelser fra formanden:

Den midlertidige formand (Svend Jakobsen):

Udvalget til prøvelse af valgene har afgivet:

Betænkning og indstilling.
(Beslutningsforslag nr. B 1).
Eksemplarer er omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

- 1) *Eneste behandling af indstilling fra udvalget til prøvelse af valgene:*

Den midlertidige formand (Svend Jakobsen):

Jeg gør opmærksom på, at taletiden for ordførerne er 10 minutter i første omgang og 5 minutter i anden omgang.

Forhandling

Tastesen (S):

Normalt har det været således, at jeg som ordfører for udvalget til valgenes prøvelse er kommet med en ordførertale, som har dækket hele udvalgets synspunkter. I forbindelse med den indstilling, der kommer nu, må jeg henvise til udvalgets meget omfattende betænkning over det udvalgsarbejde, som har

fundet sted; det vil sige, at det er en lidt anden fremgangsmåde end normalt.

Jeg vil derfor fremhæve nogle ting fra selve udvalgsbetænkningen. Den ene ting er, at man i udvalget er enige om at opfordre indenrigsministeren til at nedsætte et udvalg med det sigte om muligt at finde frem til retningslinjer, der giver grundlag for en ensartet bedømmelse af brevstemmer. Dette udvalg skal selvfølgelig sammensættes således, at de i folketinget repræsenterede partier er repræsenteret, og det er med baggrund i den fortsatte usikkerhed, der knytter sig til begrebet brevstemmer. Det være sagt på hele udvalgets vegne.

Dernæst skal jeg som ordfører for socialdemokratiet knytte nogle få bemærkninger til to af de problemer, vi har drøftet i udvalget. Det ene problem er rejst på foranledning af partiet venstre. Partiet venstres landsorganisation havde ønsket en ny fintælling af stemmer på venstre og på socialistisk folkeparti samt af ugyldige stemmer i hele landet. Det ønskede man primært, men under udvalgsarbejdet ændrede man sin holdning til, at man ville indskrænke sig til en ny fintælling af brevstemmer og ugyldige stemmer, men også omfattende hele landet.

Jeg har under udvalgsarbejdet – og gør det også her – på socialdemokratiets vegne vendt mig imod dette forslag, fordi det ville være at indføre et præcedens, som aldrig har eksisteret før, at man, fordi der er en lille stemmemargen mellem to partiers stemmetal, på centralt hold skal foretage en ny fintælling.

Jeg må i øvrigt gøre opmærksom på, at vi, hvis man tilsluttede sig den opfattelse, i dette øjeblik ikke ville være i den situation, at vi om lidt kunne gå i gang med at godkende folketingsmandaterne, men at vi i så tilfælde måtte vente vente med det til engang i januar måned, da det kræver et meget, meget omfattende arbejde at hente stemmesedlerne fra 103 valgkredse i Danmark ind for at få foretaget en ny fintælling.

Jeg må i øvrigt sige, at vi i socialdemokratiet har tillid til, at valgbestyrelserne i de 103 valgkredse rundt omkring i Danmark gør et samvittighedsfuldt og dygtigt stykke arbejde, når de skal gøre stemmesedlerne op og finde frem til det skøn, der må udøves på baggrund af det cirkulære, der ligger til grund herfor, og som også dækker folketingets opfattelse hidtil, når man skal vurdere, om en

[Tasteson]

stemmeseddel er gyldig eller ikke gyldig; det ville sådan set være en slags underkendelse af noget af det arbejde, man gør her, hvis vi generelt går ind for, at der skal ske en central nyoptælling af de stemmesedler, der er afgivet ved folketingsvalget.

Jeg må i øvrigt også henvise til, at det ved sidste folketingsvalg, i 1979, var således, at socialdemokratiet ved optællingen valgnatten fik tilkendt 1 mandat mere, end man i virkeligheden opnåede, idet det viste sig ved fintællingen, da resultaterne kom ind, at mandaterne blev flyttet fra socialdemokratiet til SF, ligesom der i dette tilfælde er flyttet et mandat fra venstre til SF.

Det glæder mig dog, at det under udvalgsarbejdet er gået sådan, at venstre efter at have kunnet konstatere, at der ikke var flertal i udvalget for, at der skulle foretages en ny fintælling, er indstillet på, at vi alligevel skal gå til en godkendelse af mandaterne i dag, og derved afstår fra at kræve, at der skal ske en ny fintælling efter denne opgørelse i udvalget.

Så skal jeg gøre en bemærkning om det andet problem – rejst af fremskridtspartiet, som ønsker omvalg i Ribe amt – hvorom der er stillet forslag. Også dette forslag må jeg afvise på socialdemokratiets vegne. Vi beklager, at fremskridtspartiet ikke var deltager i valget i Ribe amt, men vi kan kun sige, at ansvaret herfor er fremskridtspartiets eget, altså at det er dets egen skyld, idet valglovens regler selvfølgelig gælder lige så meget for fremskridtspartiet som for alle andre. Valglovens § 25, stk. 1, giver efter vor opfattelse ingen mulighed for at fravige fristen: fredagen kl. 16 elleve dage før valget.

Fremskridtspartiet blander i sin argumentation valglovens § 25, stk. 5, ind i billedet, som har noget at gøre med 8 dages fristen for anmeldelse af partistiller, sideordnet opstilling, eventuel godkendelse af kandidater osv., men det er ikke noget, man kan blande sammen på den måde. Ingen partier er forpligtede til at møde op med noget som helst 8 dage før valget, hvis ikke man ønsker det. Det er en mulighed, der er åbnet i valgloven med hensyn til valglovens § 25, stk. 5.

Jeg må derfor afvise det forslag, der er stillet af fremskridtspartiet, og indstiller i øvrigt på socialdemokratiets vegne samtlige 179 mandater til godkendelse.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg skal på det konservative folkepartis vegne udtale, at vi følger flertalsindstillingen og indstiller det den 8. december 1981 afholdte valg til godkendelse. Under udvalgsbehandlingen er der givet udtryk for, at der kan opstå tvivl om tolkningen af brevstemmer, og vi er derfor tilfredse med, at der er enighed om at nedsætte et udvalg for at få skabt klarhed over fortolkningen af sådanne brevstemmer, og vi accepterer udtalelser fra indenrigsministeriets eksperter om, at en ekstra fintælling vil være forbundet med store vanskeligheder.

Vi kan, som der er givet udtryk for i betænkningen, ytre vor beklagelse over hændelsesforløbet i Ribe amt. Vi mener imidlertid, at valgloven er klar, og vi kan derfor ikke gå ind for fremskridtspartiets ændringsforslag, men indstiller samtlige valgte til godkendelse.

Bjørn Elmquist (V):

Der er to punkter i betænkningen, som jeg på mit partis vegne skal knytte et par kommentarer til, og det ene er naturligvis mit eget partis anmodning om en ny fintælling af de stemmer, der var afgivet på vores parti og på SF.

Ved fintællingen i indenrigsministeriet blev der i dagene efter valget den 8. december flyttet et tillægsmandat fra venstre til SF; hvor vi først havde 208 stemmer mere end SF på landsplan, endte SF med 93 flere stemmer end vi. På den baggrund fremsatte Venstres Landsorganisation over for indenrigsministeriet en anmodning om, at der blev foretaget en ekstra fintælling af samtlige stemmer afgivet på partiet venstre og socialistisk folkeparti samt blanke og andre ugyldige stemmer, foretaget af en anden og central instans. Som begrundelse henviste vi til 3 forhold. For det første den store forskel i stemmetal for diverse partier, der i flere amtskredse fremkom ved fintællingen, i forhold til valgnattens foreløbige tal. For det andet den tilsyneladende uensartede godkendelsespraksis, hvad angår brevstemmer. For det tredje, at det kun var 93 stemmer, der i sidste instans var afgørende.

Det er som bekendt folketingset, der skal træffe den endelige afgørelse af, om klager skal imødekommes, og vi har også haft en indgående drøftelse i udvalget til prøvelse af

[Bjørn Elmquist]

valgene. Herunder har indenrigsministeriets eksperter bl.a. fremhævet, at folketinget, hvis venstres anmodning blev imødekommet, simpelt hen ville være blokeret et godt stykke ind i januar, ja, helt hen til anden halvdel af januar måned måske. Så lang tid vil det tage at foretage denne fintælling.

En sådan situation ønsker vi i venstre ikke at bringe landet i, og derfor frafaldt vi under udvalgsbehandlingen vor oprindelige anmodning. I stedet bad vi under udvalgsbehandlingen om, at de ugyldige stemmer samt brevstemmerne blev optalt på ny i en anden og central instans. Vi lagde her til grund, at man på den måde ville undgå uensartede vurderinger rundt om i landet af, om en brevstemme var gyldig eller ugyldig.

Jeg skal lægge til, at dette intet har at gøre med, at vi mener, man skulle være mindre samvittighedsfuld nogle steder, men vi er klar over, at det kan være svært at fortolke cirkulæret på disse punkter.

Vi kan da også se, at indenrigsministeriet i et brev, der blev fremlagt i udvalget om dette problem, anførte:

»Ministeriet kan ikke udelukke, at i nogle opstillingskredse anlægger valgbestyrelserne en bedømmelse af de afgivne brevstemmesedler, der afviger fra den, der indeholdes i valg-cirkulæret, og som gentagne gange er godkendt af de respektive udvalg til prøvelse af valgene.«

En reduceret fintælling som den, vi her fremsatte anmodning om, ville i alt omfatte under 100.000 stemmer, så det skulle kunne klares i løbet af folketingets juleferie. Og det ville på den måde ikke komme til at blokere folketingets arbejde.

Til denne anmodning fik vi da også en pæn opbakning i udvalget – der var 10 af dets i alt 21 medlemmer, der støttede den – men da 10 ud af 21 ikke er noget flertal, har vi i venstre ikke fundet anledning til at bringe denne sag til afstemning her i salen.

Vi lægger imidlertid vægt på, at der under udvalgsarbejdet har vist sig enighed om, at vi her i folketinget bør se nærmere på hele fremgangsmåden ved optælling af brevstemmer, så man i videst muligt omfang opnår sikkerhed for, at det sker på ensartet vis i hele landet. Da også socialdemokratiet havde denne opfattelse i udvalget, kan vi ikke se, at der har været noget med, at nogle skulle have en fornemmelse af, at der ikke er blevet

udvist tilstrækkelig samvittighedsfuldhed rundt omkring i landet.

Til sidst det andet punkt i betænkningen, som jeg skal kommentere, nemlig fremskridtspartiets anmodning om omvalg i Ribe amt. I venstre mener vi ikke, at indenrigsministeren har adgang til at dispensere fra fristerne i valgloven. Vi mener, de bør overholdes ganske nøje, og vi mener, at en eventuel dispensationsadgang ville være yderst betænkelig; den kunne nemlig – og jeg siger udtrykkelig, den kunne – åbne risiko for politisk misbrug fra siddende ministre og siddende regeringer.

Vi beklager ud fra et demokratisk og parlamentarisk synspunkt, at fremskridtspartiet ikke nåede at komme med i folketingsvalget i Ribe amt, men af de grunde, jeg netop har nævnt, vil vi i venstre stemme imod fremskridtspartiets indstilling om omvalg i Ribe amt.

Vi vil til slut stemme for udvalgsflertallets forslag om godkendelse af valget i Danmark, på Færøerne og i Grønland.

Glistrup (FP):

Hvis en vælger på en brevstemmeseddel skriver bogstaverne SF, CD eller VS, er vi jo i hvert fald 6 partier herinde, der kan være enige om at beklage, at man skriver sådan noget på sin stemmeseddel. Men ingen, som lever i det danske samfund, kan et øjeblik være i tvivl om, hvad den pågældende har ment med at skrive f. eks. bogstaverne SF: det er, at han vil stemme på socialistisk folkeparti. Derfor forekommer det fremskridtspartiet aldeles uacceptabelt, at man ud fra nogle mere kontortekniske overvejelser er kommet frem til, at en stemmeseddel af den art skulle være ugyldig. Det er at nævne navnet på socialistisk folkeparti at kalde det SF, lige så vel som det er at nævne navnet på f. eks. det radikale venstre at kalde det de radikale, eller hvordan man nu vil udtrykke det. I sidstnævnte tilfælde har man ingen betænkeligheder ved at godkende den pågældende stemmeseddel som en stemme på hr. Niels Helveg Petersens parti.

Fremskridtspartiet mener, at den gældende lov i og for sig er klar nok til, at man skal vurdere stemmesedler på denne måde. Men da det altså har været den fremherskende opfattelse hos flertallet i udvalget, er vi gået

[Glistrup]

med til, at man skal nedsætte et nyt udvalg til at granske tingene og få denne for os at se selvfølgelig skåret ud i pap. Vi vil meget henstille, at man tager initiativet, der vel må komme fra præsidiet eller fra indenrigsministeriet – jeg ved ikke, hvem der skal være initiativtager – eller at vi i hvert tilfælde kan få et tilsagn i dag om, at dette udvalg bliver nedsat umiddelbart efter juleferien, sådan at vi kan være helt sikre på, at der ikke kan ske det ved kommende valg, at stemmer, om hvis reelle indhold der ikke kan være nogen tvivl, kan kasseres.

Det afgørende, når man har at gøre med valgenes prøvelse, er jo netop at finde frem til, hvad vælgerne har ment, og det må vi inden for de praktiske tidsrammer, der er, også se at få afklaret, så godt som det nu engang er muligt. Når der derfor fra et partis side rejses en tvivl, som måske kan være berettiget, f. eks. fordi afstanden promillemåsst er så umådelig lille, som den var imellem SF og partiet venstre efter den seneste fintælling, hvor der kun var tale om 93 stemmers forskel, altså mindre end det antal valgkreds, vi har her i landet, så må dette parti, hvad enten det er i den ene eller den anden gruppe, kunne kræve, at der foretages en omtælling, og det synspunkt, at det er så grueligt besværligt, at der skal gå både vinter og vår med at foretage en omtælling, kan vi simpelt hen ikke godtage. Man kan foretage en optælling af alle landets stemmer på 2 timer på en valgaften. Her var der tale om, at man skulle gennemgå allerhøjest 20–25 pct. af de stemmer, der er afgivet, og så kursorisk gennembladre de 75–80 pct. resterende med henblik på at få fastslået, om der skulle ligge nogle blandt dem, som kunne siges at være SFs eller Vs, og det kunne selvfølgelig med god vilje og indsats af mandskab være gjort, i hvert tilfælde inden folketinget skal mødes på ny i begyndelsen af januar måned.

Men når partiet venstre, der ikke har fået mandatet, derefter selv erklærer, at det ikke vil insistere på det, skal man selvfølgelig ikke gennemføre noget; det må vi andre så tage til efterretning.

Ud fra samme synsvinkler har vi forholdt os dér, hvor der inden for et partis rammer har været meget snære afgørelser, som f. eks. for centrum-demokraterne i Københavns amt eller for den sags skyld kristeligt folkepartis tillægsmandat i Øernes område. Når det på-

gældende parti, til trods for at der virkelig hersker en rimelig tvivl på de områder, ikke har villet have iværksat en eftertælling, må vi faktisk anerkende, at mandaterne er partiernes, som det danske valgsystem er opbygget. Derfor må det være således, at man, når et parti er tilfreds med den foretagne optælling, som kun berører partiet selv, ikke på nogen som helst måde skal kræve, at der foretages omtælling.

Hvad endelig angår den sag, der har været omtalt af mine tre forgængere heroppe, nemlig spørgsmålet vedrørende Ribe amt, er vi selvfølgelig fuldstændig enige med hr. Bjørn Elmquist i, at der ikke skal dispenseres; der skal simpelt hen gælde ens regler for alle. Det må være aldeles tydeligt.

Men derimod er vi ikke enige med hr. Tastesen, når han nærmest vil fremstille det på den måde, at dette her er et spørgsmål om skyld og straf, altså at der er nogle fremskridtsfolk, der har klokket i det, og så skal de virkelig også straffes – så er ansvaret deres, som hr. Tastesen sagde. Det afgørende er, at når man skal have et folkestyre til at virke, skal vi alle sammen medvirke til, at vælgerne kan få adgang til virkelig at vælge imellem de forskellige muligheder, der kan frembyde sig, og det er det synspunkt og det synspunkt alene, som må være det afgørende.

Man kunne vittterlig med lidt god vilje så glimrende have opnået, at stemmesedlerne i Ribe amt, uden at det havde generet nogen som helst, var blevet trykt på en sådan måde, at i hvert fald fremskridtspartiets partinavn var kommet med, så man kunne afgive listestemmer, og for den sags skyld kunne man også være gået så meget videre, at man havde fået kandidatnavne på. Det var ikke noget, der krævede dispensation.

Som det fremgår af det af justitsministeriets lovkontor afgivne svar, der er optrykt som bilag I til betænkningen, er det ved den slags frister en ganske almindelig fortolkningsopgave at fastslå, hvorvidt man kan have den pågældende partibetegnelse med eller ikke.

Når hr. Bjørn Elmquist siger, at det ikke skal udnyttes politisk, er det da helt rigtigt. Man skal selvfølgelig være så liberal som overhovedet praktisk gørligt og sørge for, at partierne kommer med. Det er ikke nogen fodboldkamp, krocketkamp el. lign., der her

[Glistrup]

er tale om; der er tale om, at folketingsvælgerne en gang imellem, måske med fire års mellemrum, skal udtale sig om, hvem de ønsker sig repræsenteret af, og derfor beklager vi, at man har anlagt en så restriktiv tolkning, som man har. Næste gang kan det være, at den, der skal aflevere materialet, bliver alvorligt syg, eller at der sker ildebrand eller noget lignende, og at det så skal medføre, at et eller andet parti ikke kan komme med. Men vi må selvfølgelig se i øjnene, at man altså har villet have dette her afgjort i termerne: det er skyld og ansvar. Det er ikke noget, vi synes om, specielt da ikke, når man har en så enkel og smidig regel, som vi har i valglovens § 54 om omvalg, og som ikke ville medføre, at folketingsarbejdet på nogen måde ville blive forulempet eller generet. Derfor den indstilling, vi har givet, men det er de mere principielle betragtninger, som arbejdet i udvalget har givet fremskridtspartiet anledning til.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre er enigt i den flertalsindstilling, som er udtrykt i betænkningen fra udvalget til prøvelse af valgene. Da partiet venstre begrundet sit frafald af ønsket om at få en afstemning om en klage, som partiet har indgivet, med, at det i udvalget har stået 10-11, synes jeg, der kan være behov for kort at begrunde, hvorfor vi er med i dette flertal på 11.

Venstre begrundet sin klage med tre ting. For det første, at der er en meget stor forskel imellem det første resultat, som kom på selve valgaftenen, og det resultat, som faktisk er blevet valgets opgørelse. Det mener vi ikke kan tillægges nogen vægt, al den stund der altid vil være en ret stor forskel, når man forlanger at få resultaterne så hurtigt ind.

Et andet argument er, at afstanden mellem venstre og socialistisk folkeparti kun udgør 93 stemmer. Det mener vi heller ikke kan tillægges nogen egentlig vægt, al den stund man jo sagtens kan forestille sig, at en omtælling ville gøre den afstand endnu mindre, uden at vi derfor med nogen ret kunne afvise at få f. eks. en klage fra SF om, at man skulle tælle det hele om endnu en gang, behandlet. Jeg kan simpelt hen ikke se, hvor vi skulle stoppe i en sådan klagestrøm. Det ville i og for sig være ligegyldigt, hvilket tal man

her kunne nævne; man ville kunne forudse, at man simpelt hen ikke kunne få dette folketingsgodkendt på noget tidspunkt.

Det tredje punkt – og det er det, jeg lægger afgørende vægt på – er, at man formoder, at der er en tilsyneladende uensartet godkendelsespraksis. Dette har vi i udvalget ikke fået nogen dokumentation for, og det ligger vel i og for sig i sagens natur, at det kan man ikke.

Det afgørende for det radikale venstre har været, at optællingen i de 103 valgkredse har været helt og aldeles i overensstemmelse med loven. Man kan være betænkelig ved lovens udformning, og man kan have kritiske synspunkter angående cirkulæret, men det afgørende er, at valget er gennemført og optalt i overensstemmelse med loven og cirkulæret.

Hvis man er uenig i cirkulærets udformning eller utilfreds med den gældende lovgivning, mener vi, at man bør sætte ind over for det, og så må vi diskutere et forslag om en ændring af loven. Vi vil være positive over for at diskutere f. eks. praksis, men vi mener, det er forkert at komme med det i form af en klage, og jeg vil gerne complimentere venstre for, at man under udvalgsarbejdet også har indset det og derfor trækker klagen tilbage.

Wilhelm (VS):

VS har ikke haft noget medlem i det foreløbige udvalg til valgenes prøvelse, og det kan godt være lidt vanskeligt med en så stor betænkning afleveret en times tid før og med nogle notater, som end ikke fulgte med betænkningen, og som vi har måttet skaffe os. Men jeg skal kun sige noget om tre af de problemer, der er omtalt i betænkningen.

Hvad angår en ny fintælling til afgørelse af det sidste tillægsmandat mellem venstre og SF, mener vi, at det klart måtte være en betingelse – som SF også skriver i betænkningen – at en sådan ny tælling, som de i øvrigt ikke modsætter sig, er landsdækkende. Vi synes ikke, det er nogen oplagt betingelse, at den skulle omfatte alle partier, for der er vel ikke andre steder, det kunne forrykke noget som helst.

Til gengæld synes vi, at det måtte være en fuldstændig soleklar betingelse, at repræsentanter for SF og repræsentanter for venstre havde lejlighed til hvert eneste sted, hvor sådan en ny fintælling skulle foretages, at kon-

[Wihjelm]

trollere den. Der er så lille en margin, at bare lidt forskellig praksis med hensyn til, hvor meget krydserne må række ud over stregerne, ville kunne afgøre det omhandlede mandat, og der vil nok være steder, hvor de to involverede partiers repræsentation ikke er helt lige, medmindre man vedtager det særligt.

Ellers havde vi heller ikke noget imod fin-tællingen, men det er åbenbart nu afgjort; det ville være uanstændigt kun at gøre det på brevstemmerne.

Hvad angår Ribe amt, er vi stadig tilhængere af, at man må overholde de betingelser, som findes i valgloven, og vi ser ikke nogen grund til omvalg i Ribe amt, fordi frem-skridspartiet beklageligvis kom for sent dér.

Så er der spørgsmålet om, hvordan det er gået til, at der er kommet en anden valgt end først antaget for SF i søndre storkreds.

Må jeg først sige, at vi har meget lidt lyst til at blande os i, hvem der kommer til at repræsentere andre partier. Men vi må selvfølgelig, når vi skal stemme om dette her, se på, hvorvidt bestemmelserne faktisk er overholdt. Det er overordentlig vanskeligt ud fra betænkningen at se, hvorfor denne afgørelse er lavet om, altså at man efter i de første 12-13 dage at have hævdet én bestemt kandidat nu hævder en anden kandidat valgt.

Ser man efter, siges der ikke andet i betænkningen, end at udvalget har bedt om et notat fra indenrigsministeriet. Det notat har det fået, og på grundlag af det notat har man drøftet beregningerne vedrørende det pågældende valg, og herefter har man ikke særlige bemærkninger. Notatet fulgte ikke med betænkningen, men vi skaffede det i sekretariatet. Det pågældende notat fra indenrigsministeriet siger ikke noget som helst om, hvordan man er kommet til en anden konklusion, end de kom til i Københavns kommune, hvor man, så vidt vi kan se, fuldstændig strikte har fulgt valglovens bogstav.

Problemet er den tomme kreds, 5. kreds. Den blev tom, efter at kandidaten dér trak sig, og denne kreds' stemmer opgøres efter valgloven i en ganske særlig kategori, som hedder »andre partistemmer«. Man skal så til at foretage stemmefordelingen som følge af partilisten, og da hedder det klart og tydeligt i valglovens § 47, stk. 1, nr. 3, at derefter overføres de stemmer, som kandidaten med det laveste stemmetal har opnået, til de øvri-

ge ikke-valgte kandidater. Der står ikke noget om, at man her starter med andre partistemmer, og det er dog et begreb, som findes i valgloven. Det er det, man har gjort i indenrigsministeriet i sidste runde, ikke i første, så vidt vi har fået oplyst, og slet ikke i Københavns kommune, hvor man gennem 10 dage insisterede på – og så vidt vi kan se ganske i overensstemmelse med valgloven – at man tog stemmerne fra den kandidat, der havde færrest.

Vi synes, at det i hvert fald havde krævet en begrundelse fra indenrigsministeriet, hvorfor man har gjort noget andet end det, der faktisk klart står i lovens § 47.

Der er ingen som helst begrundelse i det notat, vi har fået i sekretariatet, intet overhovedet. Der står, hvordan man har regnet det ud, og på det kritiske punkt står der bare:

»De andre partistemmer overførtes derefter til den kandidat, der var anmeldt som nummer 1.« Ja men det er ikke den fremgangsmåde, der står i valgloven. Der står: »Derefter fordeles eller overføres stemmerne fra den kandidat, der har fået færrest.«

Der er intet om forhistorien, der er intet om, hvad lovgrundlaget er for den metode, indenrigsministeriet har benyttet i sidste omgang her, og som ændrede den situation, som allerede var meddelt kandidaterne, og som var opretholdt gennem næsten 14 dage.

Vi må på denne baggrund sige, at så vidt vi kan se, har indstillingen på dette punkt været en overtrædelse af valgloven. Hvis der er lejlighed til at stemme isoleret om dette punkt, der er nævnt på side 23, vil vi stemme som helhed imod den indstilling, der følger fra udvalget her. Det bliver der formodentlig ikke, fordi betænkningen i sig selv ikke er særlig overskuelig, for at sige det mildt, og det er svært at pille enkeltpunkter ud, så det bliver formodentlig indstillingerne, der stemmes om. De andre ting i den kan vi gå ind for, men dette mener vi altså er i strid med valgloven, og så må vi undlade at stemme.

Men nu sidder vi jo her som det ene af de to små ikke-repræsenterede partier og har søgt at skaffe os al den viden, udvalget har fået, og det er muligt, at det har fået mere at vide, end der står både i betænkningen og i notatet. Men der er 158 andre medlemmer, som er i præcis samme situation som vi, at de kun har betænkningen som grundlag. Det ser ud til at være i strid med valgloven. Hvis

[Wilhelm]

de har været meget flittige, har de også hentet notatet fra indenrigsministeriet. Der er ikke nogen som helst forklaring på, hvorfor man går imod valglovens ordlyd i denne sag, så de er i præcis samme situation som vi. Derfor synes jeg egentlig ikke, det er tilfredsstillende at få afgjort dette spørgsmål ved, at de partier, der har været i udvalget, bare stemmer fuldstændig på rygmarven efter indstillingerne, når vi andre så undlader eller stemmer imod.

Jeg skal derfor anmode om, at man sender denne sag tilbage til udvalget og i det mindste kommer tilbage med en forklaring på, hvad lovgrundlaget har været for den indstilling, indenrigsministeriet har afgivet, og som udvalget ikke har haft bemærkninger til, som der står på side 23.

Tastesen (S):

Først to korte bemærkninger til hr. Glistrup. Det grundlag, der ligger for brevstemmerne i øjeblikket, er ikke kontortekniske overvejelser, men politiske overvejelser i de tidligere udvalg til prøvelse af valgene. Dette være mere sagt udadtil end til hr. Glistrup, for at der ikke skal danne sig det indtryk, at det er noget, man sidder og laver i indenrigsministeriets kontorer. Det er sket på baggrund af politiske overvejelser, og skal der ske ændringer, må det det også være på baggrund af overvejelser, som er politiske. Derfor ønsker vi det udvalg nedsat af indenrigsministeren vedrørende brevstemmer.

Den anden bemærkning drejer sig om Ribe amt. Det har ikke noget med skyld og straf i forhold til fremskridtspartiet og dets tillidsmænd i Ribe amt at gøre. Dette er et spørgsmål om ensartethed for loven, og loven har klare regler om fristen, og den er annonceret i dagspressen, sådan som det påbydes. Derfor er der ikke noget med skyld og straf i dette spørgsmål.

Så skal jeg svare hr. Wilhelm vedrørende efterlysningen om baggrunden for valget i Københavns søndre storkreds for SFs vedkommende. Svaret er, at vi havde indenrigsministeriets konsulent til samråd om dette spørgsmål sammen med indenrigsministeren i udvalget i går aften, og det blev oplyst, at man i indenrigsministeriet i første omgang har foretaget en fejlurdering, idet der i den af de 5 kredse i søndre storkreds, hvor SF i

sidste øjeblik ikke havde opstillet en kandidat, kun var afgivet partistemmer på SF. Ved en fejltagelse havde man i første omgang ikke medregnet disse ca. 1.200 partistemmer ved den beregningsmetode, man benytter, når man har partilisteopstilling.

Det viste sig at være i strid med valglovens bestemmelse, og derfor har indenrigsministeriet også undskyldt over for SF, at man havde lavet denne fejltagelse i første omgang. Resultatet er så blevet, at ved den nye metodeudregning blev det en anden kandidat, der blev valgt, end man først havde regnet med.

Det er baggrunden, og det vil sige, at der også er sikkerhed for, at det er den rigtige kandidat, der er valgt for SF i søndre storkreds i dette tilfælde.

Jeg skal ikke tage stilling til, om det kræver en tilbagevenden til udvalget. Jeg kan forstå, at hr. Wilhelm har ønsket dette, for at der kan komme et skriftligt notat herom, men faktisk er det helt i overensstemmelse med valgloven.

Bjørn Poulsen (SF):

Jeg skal bare ganske kort sige, at hvis man fra VS' side havde været interesseret i at komme ind i udvalget til prøvelse af valgene, kunne man jo have fået en plads. Det er blevet tilbudt.

Og så vil jeg i øvrigt henholde mig til de svar, vi fik, og det samråd, vi havde i udvalget til valgenes prøvelse med indenrigsministeriets konsulent. Vi har selv været meget i tvivl om, hvorledes denne afgørelse er truffet, men har nu accepteret indenrigsministeriets beslutning, som forhåbentlig er den rigtige.

Wilhelm (VS):

Mine bemærkninger om, at vi ikke var repræsenteret i udvalget, var bestemt ikke nogen beklagelse eller noget i den retning. Vi ved godt, at vi har fået tilbudt en plads, men vi troede såmænd ikke, der var større brug for den. Og det er der måske heller ikke. Vi er i øvrigt dybt taknemmelige for den generøsitet, som SF har udvist med hensyn til pladser eller stedfortræderposter i udvalg, men vi plejer såmænd ikke at byde på, når vi har kvotaordningerne på venstrefløjens pladser i udvalget til prøvelse af valgene. Det var kun en indledende bemærkning for at

[Wilhelm]

forklare, at der for os andre har været meget lidt tid, og det gælder ikke kun os, det gælder også de 158 andre medlemmer, der ikke var i udvalget. Der har været meget lidt tid til at kigge på så stor en betænkning.

Når jeg slår ned på dette, er det, fordi det, så vidt jeg kan se, er i strid med valgloven, og jeg synes ikke, at udvalgets formand har overbevist os om noget som helst andet. Han talte om, at man havde fået at vide, at i første omgang havde indenrigsministeriet fejlvurderet situationen, idet man ikke havde medregnet de 1.200 partistemmer, som SF havde i 5. kreds. Det er for det første forkert, for SF havde 1.993 partistemmer i 5. kreds, og de har været medregnet i alle beregninger, både i magistratens beregninger og i indenrigsministeriets første beregninger. Men det springende punkt er, at valgloven siger, at disse partistemmer i en tom kreds har en særlig betegnelse, de hedder »andre partistemmer«, og når man derefter skal til at lave omfordelingen for at finde de valgte kandidater, så siger valgloven: man starter med at tage stemmerne fra den kandidat, der har fået færrest; den siger ikke, at man starter med at tage »andre partistemmer«.

Københavns kommune gjorde i 12 dage konsekvent det, at man sagde: vi starter, som valgloven siger, med at tage stemmerne fra den kandidat, der har fået færrest, og det var så uheldigvis for SFs prioritering den kandidat, man havde stillet øverst på partilisten. Først her i allersidste runde, og efter at indenrigsministeriet i første omgang også havde godkendt den praksis, der er i klar overensstemmelse med valglovens ordlyd i det mindste, finder indenrigsministeriet ud af, at sådan gør vi nu alligevel ikke; vi starter med at tage »andre partistemmer«. Se, de er overhovedet ikke nævnt i paragraffen om omfordelingen, og derfor synes jeg, at både med hensyn til antallet og til, hvad formanden for udvalget ellers kunne berette, virker dette ikke særlig overbevisende. Tilmed skal der i en så intrikat sag, der mig bekendt for første gang indeholder en fortolkning, der er i hvert fald langt, langt ude på kanten af lovens ordlyd, tages stilling her i salen til en fortolkning af valgloven. Det er muligt, det er sket før, men så er det i hvert fald mig bekendt ikke noget, der har haft mandatmæssige konsekvenser. Dette gør man på den overfladiske måde, som det er sket med dette

notat fra ministeriet, hvor det end ikke nævnes, at man i, jeg havde næsten sagt ugevis havde haft en anden fortolkning, og hvor det end ikke nævnes, hvad lovens bogstav er på dette felt – den er ikke citeret, og det nævnes kun lakonisk, at derefter fordelte man de andre partistemmer. Ja men de er slet ikke nævnt i fordelingsparagraffen i valgloven.

Jeg synes ikke, det er overbevisende. Jeg synes ikke, at udvalgets formand eller hr. Bjørn Poulsen eller andre har tilført denne debat noget som helst, der kan oplyse om, hvad lovgrundlaget er for det, indenrigsministeriet her har gjort i strid med det, Københavns kommune har gjort hele tiden, og i strid med det, indenrigsministeriet gjorde i første omgang. Man har ikke glemt disse partistemmer – og det var ikke 1.200, men som sagt 1.993 – og vi har stadig væk ikke hørt bare skyggen af en begrundelse for, hvorfor man ikke ordret følger det, der står i valglovens § 47. Hvorfor indlægger man en helt ny fortolkning her? Og hvad er det juridiske grundlag for den fortolkning? Så længe det ikke er klarlagt, må jeg stadig væk anmode om, at denne sag går tilbage til udvalget, og at vi får i hvert fald en begrundelse for, at indenrigsministeriet har gjort det, det har gjort her.

Tastesen (S):

For det første må jeg sige, at vi er jo i den situation, at der i dag foreligger en betænkning. Normalt er de 158 medlemmer, der ikke er medlem af udvalget til prøvelse af valgene, i den situation, at det er en mundtlig indstilling, der bliver afgivet. I dag foreligger der altså en betænkning, og jeg kan selvfølgelig beklage, at ikke alle partierne har været repræsenteret i udvalget til prøvelse af valgene. Det mener jeg man bør være opmærksom på, og jeg havde meget gerne set, at VS og kristeligt folkeparti via deres valgforbund også var blevet medlemmer af udvalget.

Dernæst vil jeg sige, at den oplysning, vi har fået på min foranledning som formand for udvalget, hvor vi kaldte til samråd omkring disse spørgsmål, giver udtryk for, at det er en korrekt afgørelse. Vi 21, der sidder i dette udvalg, må naturligvis stole på, at denne afgørelse er korrekt, og det er grundlaget for den beslutning om indstilling til god-

[Tastesen]

kendelse, som vi har taget her. Det, jeg vil foranledige, er, at vi beder det faste udvalg til valgs prøvelse, der nedsættes, når folketinget konstituerer sig, grave videre i denne sag og få de nødvendige oplysninger frem, så det kan blive konstateret, at afgørelsen, der træffes nu i forbindelse med valg af SFs medlemmer i søndre storkreds, i enhver henseende er korrekt.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Det er rigtigt, at der ikke plejer at blive afgivet betænkning, for det skal der ikke, hvis udvalget er enig; men hvis der er uenighed – og det har der jo været på adskillige områder i denne betænkning – skal der efter forretningsordenens § 1 afgives betænkning. Vi er da glade for, at man også har nævnt problemet på side 23, selv om det ikke er særlig oplysende.

Nu siger udvalgets formand, at den oplysning, de 21 i udvalget har fået, er, at fremgangsmåden er korrekt efter valgloven. Ja, jeg tvivler ikke på, at man har fået den oplysning, og vi har som sagt selv hentet notatet fra indenrigsministeriet, men det er end ikke forsøgt begrundet, hvorfor man anvender en fremgangsmåde, som siger: vi fordeler først »andre partistemmer«, selv om disse »andre partistemmer« ikke er nævnt i § 47, hvor der udtrykkeligt står, at man først fordeler stemmerne fra den kandidat, der har det laveste antal. Der er ikke skygge af begrundelse.

Dernæst vil jeg sige, at det er jo ikke så mærkeligt, når man spørger indenrigsministeriet, om det er i overensstemmelse med loven, at indenrigsministeriet så siger ja, eftersom det er indenrigsministeriet og den samme konsulent, der i sidste omgang har resolveret, at sådan skal det være. Men det er end ikke nævnt, at andre jurister, f. eks. i Københavns kommune, gennem lang tid har anlagt den modsatte vurdering og fastholder den vurdering den dag i dag. Derfor må vi have dette oplyst på anden måde, end at det bare bliyer sagt til udvalgets 21 medlemmer, at det er i bedste overensstemmelse med loven – uden mindste begrundelse for, hvorfor det så alligevel er i uoverensstemmelse med lovens ordlyd.

Den fg. indenrigsminister (Henning Rasmusen):

Jeg vil gerne give den rent faktiske oplysning, at i forbindelse med opgørelsen af valgene i 1973, 1975 og 1977 har indenrigsministeriet fulgt den samme praksis, som er anvendt i dette tilfælde. Jeg beklager, at man i indenrigsministeriet ikke har været opmærksom på, at den praksis har været fulgt i tidligere tilfælde, da man gav sin første oplysning til Københavns kommune.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

Jeg kan bekræfte, at i det skriftlige notat, vi i udvalget fik i første omgang, er der ikke givet en tilstrækkelig begrundelse. Netop af denne årsag havde vi samrådet med hr. Brockmeyer om disse ting, og da fik vi den mundtlige begrundelse for, hvordan det forholdt sig, og vi vil efterfølgende få den skriftligt. Det, jeg sagde i mit sidste indlæg, var, at jeg ville foranledige, at det udvalg til valgs prøvelse, der nedsættes, vil få den skriftlige begrundelse for, at man er kommet frem til det resultat, der er tilfældet her.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Der er ikke tilstrækkelig begrundelse, siger formanden, i det notat, der blev afgivet først. Det er jo mildt sagt. Der er ikke blot skyggen af en begrundelse. Der er ikke med ét ord forsøgt at give en begrundelse.

Og så til indenrigsministeren. Jeg tager selvfølgelig til efterretning, at ministeriet har beregnet på den måde i årevis. Det bliver det nu altså ikke rigtigt af, hvis det faktisk er i strid med lovens ordlyd. Mig bekendt har det aldrig haft mandatmæssige konsekvenser, og det er klart, at i de valgsituationer er der jo ingen – det kan vi lige så godt se i øjnene – der begynder at sidde og interessere sig for, om fordelingen af stemmetallene efter partistestesystemet nu også er gået fuldstændig op efter valgloven for alle de mennesker, som ikke bliver valgt. Det er jo ikke noget, man sidder og hænger sig i, tager afstemninger på osv. Jeg vil tro, at det kun er i den slags tilfælde, man ved valgene i 1973, 1975 og 1977 har brugt den samme fremgangsmåde i indenrigsministeriet, men det bliver den ikke rigtigere af, og det er stadig væk ingen be-

[Wilhjelm]

grundelse, for hvordan harmonerer det med valglovens § 47's meget klare ordlyd om, at man først fordeler stemmerne fra den kandidat, der har fået færrest?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Den midlertidige formand (Svend Jakobsen):

Jeg beder hr. Nørgaard Sørensen og hr. Brøndsted om at fungere som midlertidige sekretærer.

Det af Wilhjelm (VS) stillede forslag om at lade sagen gå til fornyet behandling i udvalget

forkastedes, idet 3 stemte for, 156 imod.

Den midlertidige formand (Svend Jakobsen):

Vi går derefter til afstemning om indstillingerne i betænkningen. Bestemmelserne i forretningsordenens § 1, stk. 5 og stk. 7, synes ikke at tage sigte på den foreliggende situation, hvor et mindretal indstiller valget i en hel amtskreds til forkastelse. Jeg foreslår derfor, at vi, som det tidligere er sket i et lignende tilfælde, stemmer om indstillingerne, således som de er udformet i betænkningen og i den rækkefølge, hvori de er opstillet. Hvis ingen udtaler sig herimod, vil jeg betragte dette som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Indstilling nr. 1 af et mindretal (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) sålydende:

»Valget i Ribe amtskreds kendes ugyldigt, godkendelsen af kandidaterne i denne amtskreds udsættes, idet dog vedkommende kandidater foreløbig betragtes som lovligt valgte, tillægsmandaterne godkendes, men får kun foreløbig gyldighed, og der foranstaltes omvalg i Ribe amtskreds«,

forkastedes, idet 14 stemte for, 156 imod.

Indstilling nr. 2 af et flertal (udvalget undtagen fremskridtspartiets medlemmer af udvalget), subsidiært tiltrådt af mindretallet under nr. 1, sålydende:

»Folketinget godkender det i Danmark den 8. december 1981 afholdte valg af 175 medlemmer til folketing (valgbehandlingen),

de af indenrigsministeriet foretagne beregninger og opgørelser af dette valg og de på den omdelte fortegnelse anførte 175 kandidater som valgte fra og med den 8. december 1981«

vedtoges enstemmigt med 157 stemmer; 3 stemte hverken for eller imod.

Indstilling nr. 3 af udvalget sålydende:

»Folketinget godkender det på Færøerne den 8. december 1981 afholdte valg af 2 medlemmer til folketing (valgbehandlingen), den af valgbestyrelsen foretagne opgørelse og beregning over dette valg og de på den omdelte fortegnelse opførte 2 kandidater som valgte fra og med den 8. december 1981«

vedtoges enstemmigt med 161 stemmer.

Indstilling nr. 4 af udvalget sålydende:

»Folketinget godkender på grundlag af den af rigsombudsmanden i Grønland foretagne foreløbige opgørelse af det den 8. december 1981 foretagne valg af 2 medlemmer til folketing de 2 på den omdelte liste opførte kandidater som valgte fra og med den 8. december 1981«

vedtoges enstemmigt med 162 stemmer.

Godkendelsen vedrører følgende 179 mandater:

A. Hovedstadens område.

I. Søndre storkreds: Knud Heinesen (S), Tove Lindbo Larsen (S), Agnete Laustsen (KF), Kjeld Rahbæk Møller (SF).

II. Østre storkreds: Ole Espersen (S), Jytte Andersen (S), Erling Olsen (S), Tage Dræbye (RV), Grethe Fenger Møller (KF), Gert Petersen (SF), Kirsten Fog Hjort (SF), Bente Juncker (CD), Steen Folke (VS), J. D. Lawatz (FP).

III. Vestre storkreds: Anker Jørgensen (S), Kr. Albertsen (S), Mogens Camre (S), Hagen Hagensen (KF), Pelle Voigt (SF).

B. Øernes område.

I. Københavns amtskreds: Ivar Nørgaard (S), Svend Jakobsen (S), Mogens Lykketoft (S), Helle Degn (S), Dorte Bennedsen (S),

Lise Østergaard (S), Hans Jørgen Jensen (S), Lone Dybkjær (RV), Poul Schlüter (KF), Lis Møller (KF), Annelise Gotfredsen (KF), Flemming Jensen (KF), Finn Jørgensen (KF), Ingerlise Koefoed (SF), Ole Henriksen (SF), Holger K. Nielsen (SF), Mimi Stilling Jakobsen (CD), Jørgen Bruun (CD), Bertel Haarder (V), Preben Wilhjelmsen (VS), Mogens Glistrup (FP).

II. Frederiksborg amtskreds: Inge Fischer Møller (S), Erling Jensen (S), Jens Peter Lærke (S), Aase Olesen (RV), Palle Simonsen (KF), Eva Møller (KF), Margrete Auken (SF), René Brusvang (CD), Henning Christophersen (V), Uffe Thorndahl (FP).

III. Roskilde amtskreds: Jimmy Stahr (S), Knud Damgaard (S), Karen Højte Jensen (KF), Søren Riishøj (SF), Poul Emmert Andersen (CD), Tove Niemann (FP).

IV. Vestsjællands amtskreds: Birte Weiss (S), Egon Jensen (S), Søren Hansen (S), Ole Vig Jensen (RV), Lizzie Lichtenberg (KF), Tommy Dinesen (SF), Yvonne Herløv Andersen (CD), Hans Jørgen Holm (V), Ole Maisted (FP).

V. Storstrøms amtskreds: Erik Holst (S), Erik B. Smith (S), Hans Erenbjerg (S), Ole Løvig Simonsen (S), Bernt Johan Collet (KF), Birthe Hansen (SF), Grethe Kindberg Jørgensen (CD), Svend Erik Hovmand (V), Knud Lind (FP).

VI. Bornholms amtskreds: Svend Andersen (S), Niels Anker Kofoed (V).

VII. Fyns amtskreds: Ritt Bjerregaard (S), Poul Søgaard (S), Søren Nørgaard Sørensen (S), Paul Lohmann (S), Børge Bakholt (S), Niels Helveg Petersen (RV), Erik Ninn-Hansen (KF), Henning Andersen (KF), Ole Kalnæs (SF), Alice Faber (SF), Erhard Jakobsen (CD), Inge Krogh (KrF), Povl Brøndsted (V), Lennart Larson (V), Steen Tinning (VS), Mogens Voigt (FP).

C. Jyllands område.

VIII. Sønderjyllands amtskreds: J. K. Hansen (S), Svend Taanquist (S), Erik Andersen (S), Johannes Burgdorf (KF), Inger

Harms (SF), Carl Hahn (CD), Peder Sønderby (V), Knud Øllgaard (V), Helge Dohrmann (FP).

IX. Ribe amtskreds: Henning Rasmussen (S), Karl Nielsen (S), Henning Dyremose (KF), Asbjørn Agerschou (SF), Bent Stubkjær Pedersen (CD), Ivar Hansen (V), Laurits Tørnæs (V).

X. Vejle amtskreds: Henning Jensen (S), Bernhardt Tastesen (S), Torben Lund (S), Poul Nielson (S), Jens Bilgrav-Nielsen (RV), Karen Thurøe Hansen (KF), Bo Kristensen (KF), Lilli Gyldenkilde (SF), Niels Bollmann (CD), Arne Christiansen (V), Leif Glensgård (FP).

XI. Ringkøbing amtskreds: Normann Andersen (S), Robert Pedersen (S), Knud Østergaard (KF), Steen Gade (SF), Frode Nør Christensen (CD), Chr. Christensen (KrF), Henrik Toft (V), Anders Poulsen (V), Ove Jensen (FP), Erling Askjær Jørgensen (FP).

XII. Århus amtskreds: Svend Auken (S), Søren B. Jørgensen (S), Chr. Kelm-Hansen (S), Otto Mørch (S), Lissa Mathiasen (S), Sonja Mikkelsen (S), Karl Hjortnæs (S), Bernhard Baunsgaard (RV), Lars P. Gammelgaard (KF), Ole Bernt Henriksen (KF), Elisabeth Krog (KF), Ebba Strange (SF), Marianne Bentsen-Pedersen (SF), Arne Melchior (CD), Uffe Ellemann-Jensen (V), Anders Andersen (V), Mikael Waldorff (VS), John Arentoft (FP), Børge Halvgaard (FP).

XIII. Viborg amtskreds: Bjørn Rømer Westh (S), Lasse Budtz (S), Janne Normann (RV), Henning Grove (KF), Erik Hove Sørensen (SF), Grethe Lyngs (CD), Jens Stefensen (KrF), Anders Fogh Rasmussen (V), Svend Heiselberg (V), Anker Tang Sørensen (FP).

XIV. Nordjyllands amtskreds: Kjeld Olesen (S), Jens Risgaard Knudsen (S), Kaj Poulsen (S), Arne Jensen (S), Mette Groes (S), Ole Stavvad (S), Hans Larsen-Ledet (RV), Ib Stetter (KF), Niels Ahlmann-Ohlens (KF), Ib Bjørn Poulsen (SF), Birgith Mogensen (CD), Arne Bjerregaard (KrF), Bjørn Elmquist (V), Mette Madsen (V), Anne Grete

Holmsgård (VS), Kristen Poulsgaard (FP), T. Barsøe-Carnfeldt (FP).

D. Valgdistrikterne på Færøerne.

Pauli Ellefsen, Jakob Lindenskov.

E. Valgdistrikterne i Grønland.

Otto Steenholdt, Preben Lange.

Meddelelser fra formanden:

Den midlertidige formand (Svend Jakobsen):

Tilbagestående spørgsmål om godkendelse af de grønlandske mandater vil, så snart det nødvendige materiale foreligger, blive henvist til behandling i det stående udvalg til valgs prøvelse.

Inden vi går over til næste punkt på dagsordenen, skal jeg udsætte mødet til kl. 14.15.

Jeg beder de medlemmer, der ikke tidligere har været medlemmer af folketinget, om at underskrive den i grundlovens § 32, stk. 7, nævnte forsikring om, at de vil holde grundloven. Denne underskrift gives i folketingets samtaleværelse umiddelbart efter udsættelsen af dette møde.

Mødet udsat kl. 13.54

Mødet genoptaget kl. 14.15

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Valg af præsidium.

Den midlertidige formand (Svend Jakobsen):

Til formand har en gruppe af tingets medlemmer omfattende socialdemokratiet, det konservative folkeparti, venstre, socialistisk folkeparti, centrum-demokraterne, det radikale venstre, venstresocialisterne og kristeligt folkeparti indstillet mig. Der foreligger ikke andre indstillinger. Hvis ingen begærer afstemning, vil jeg betragte indstillingen som vedtaget. (Ophold). Den er vedtaget.

Vedrørende valg af næstformænd hedder det i forretningsordenens § 3, stk. 1:

»Hvert af de i tinget repræsenterede fire største partier ud over det parti, som forman-

3 Ft

den måtte tilhøre, udpeger i rækkefølge efter størrelse blandt sine medlemmer henholdsvis første, anden, tredje og fjerde næstformand. Er to eller flere partier lige store, gør lodtrækning udslaget mellem dem.«

Der foreligger indstillinger fra de 4 største partier. Ifølge disse indstillinger er hr. Ninn-Hansen (KF) valgt til første næstformand og hr. Arentoft (FP) til fjerde næstformand. Partierne venstre og socialistisk folkeparti har indstillet henholdsvis fru Mette Madsen (V) og fru Ebba Strange (SF). Men da de to partier er lige store, må der efter den fornævnte bestemmelse foretages lodtrækning om, hvem der skal være anden næstformand, og hvem der skal være tredje næstformand.

Jeg har her to kort. På det ene står der »venstre«, på det andet står der »socialistisk folkeparti«, og jeg vil gerne bede tingsekretærerne om at lægge et kort i hver kuvert, lægge kortene i urnen og ryste den. Det parti, der står på det kort, jeg vil trække op af urnen om et øjeblik, vil besætte pladsen som anden næstformand, medens pladsen som tredje næstformand besættes af det andet parti. (*Kortet udtrækkes*).

På kortet står »socialistisk folkeparti«.

Præsidiet får herefter følgende sammensætning:

formand: *Svend Jakobsen* (S), første næstformand: *Ninn-Hansen* (KF), anden næstformand: *Ebba Strange* (SF), tredje næstformand: *Mette Madsen* (V) og fjerde næstformand: *Arentoft* (FP).

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Valg af 6 tingsekretærer.

Valgt blev:

- 1 Jytte Andersen (S)
- 2 Nørgaard Sørensen (S)
- 3 Ahlmann-Ohlsen (KF)
- 4 Brøndsted (V)
- 5 Bjørn Poulsen (SF)
- 6 Poulsgaard (FP)

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Tinget er hermed sat.

[Formanden]

Jeg vil gerne takke for den tillid, tinget har vist mig ved at vælge mig til at lede arbejdet. Det vil være min bestræbelse i samarbejde med præsidiet og tingsekretærerne at forvalte denne opgave med retfærdighed og i loyalitet over for hvert enkelt medlem og parti.

Jeg vil også, efter at mandaterne nu er godkendt, gerne byde velkommen til de nye medlemmer og velkommen tilbage til arbejdet til de genvalgte.

For os alle gælder, at befolkningens øjne hviler på os. Vurderingen af det politiske arbejde og af politikerne bestemmes i høj grad af den måde, vi udfører vort arbejde her i tinget på. Derfor appellerer jeg til hvert enkelt medlem og parti om at bidrage til, at

folketingets arbejde kan gennemføres, så det skaber tillid og respekt i befolkningen.

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 12. januar 1982 kl. 13.00 med følgende dagsorden:

Meddelelser fra formanden.

Jeg ønsker alle medlemmerne en god jul og et godt nytår.

Mødet hævet kl. 14.20
